

Mendelova
univerzita
v Brně

Provozně
ekonomická
fakulta

Didaktický proces vzdělávání dospělých

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Základní prvky didaktického procesu ve vzdělávání dospělých:

Didaktický proces = výuka

- **CÍL** = určen zvenčí např. politikou, společností, potřebami institucí ...
- **OBSAH** = učební látka
- **LEKTOR** = zprostředkovává učivo
- **ÚČASTNÍK** = přijímá a zpracovává učivo
- **DIDAKTICKÉ PROSTŘEDKY** = všechny prvky podporující dosažení výukových cílů

Specifika dospělých účastníků:

- Mají velké množství povinností a méně času.
- Jejich myšlení je méně pružné, ale bohatší o mnoho zkušeností.
- Dávají přednost praktickým aplikacím a učivo spojují se svými zkušenostmi, abstraktní výuka je unavuje.

Fáze a průběh didaktického procesu

Fáze didaktického procesu:

- 1. Fáze motivační** – podněcuje aktivitu účastníků
- 2. Fáze vytváření vědomostí a formování dovedností a návyků** – účastníci by měli porozumět učivu
- 3. Fáze ověřování výsledků výuky**
  - zhodnocení průběžné kontroly didaktického procesu,
  - zhodnocení účastníků,
  - závěrečné zhodnocení výsledků výuky (snaha po objektivizaci hodnocení).

Činnosti lektora ve 4 fázích realizace vzdělávací akce

Fáze realizace vzdělávací akce jsou:

1. Příprava a organizace vzdělávací akce
2. Realizace vzdělávací akce
3. Vyhodnocení – evaluace vzdělávací akce
4. Optimalizace vzdělávací akce

Příprava a organizace vzdělávací akce:

1. Jakého **cíle** chci dosáhnout, jaké jsou požadované **výsledky**.
2. **Pro koho** je vzdělávání určeno, jaká je **úroveň** posluchačů.
3. **Kdy** se školení uskuteční, **kolik času** bude na jeho realizaci.
4. Promyslet **obsah** školení vzhledem k cíli, času a úrovni posluchačů.
5. Zvolit vhodné **metody** vzdělávání, **výukové prostředky** a **organizační** formu.
6. Stanovit **úkoly pro posluchače**, aby se mohlo posoudit dosažení cíle (zpětná vazba)
7. Připravit **způsob motivace** posluchačů.
8. Dle potřeby **konzultovat projekt** školení s vedením organizace.

Realizace vzdělávací akce:

1. Příprava těsně před akcí

- kontrola techniky,
- kontrola připravených pomůcek a studijních materiálů pro účastníky,
- kontrola osobní připravenosti (hlas, zevnějšek, apod.)
- hygiena učebny (světlo, teplo, vzduch).

2. Průběh vzdělávací akce

2.1 Zahájení

- příchod, zakotvení,
- představení se,
- přivítání účastníků, představení se účastníků,
- program kurzu – cíle, časový plán.

2.2 Vlastní výuka

- motivace,
- prezentace (výklad, projekce, instruktáž, ...),
- diskuse, cvičení, ...

2.3 Kontrola

- dotazy posluchačů,
- ověření znalostí, dovedností.

3. Závěr

- shrnutí poznatků,
- návody k aplikaci,
- vyhodnocení akce (dotazníky, beseda).

4. Těsně po

- kontrola přístrojů, úklid učebny a osobních materiálů lektora,
- sběr dotazníků, zadaných úkolů.

Vyhodnocení vzdělávací akce:

1. Vyhodnocení reakcí účastníků

- celková spokojenost/nespokojenost,
- atmosféra, program, délka, výuková struktura, lektor.

2. Posouzení dosažených projektovaných cílů

- analýza výkonu účastníků, testu, časové dotace, zvolených metod, organizace, sebereflexe lektora.

3. Reakce vedoucích zaměstnanců na vzdělávací akci

- vliv školení na zlepšení pracovního výkonu účastníků.

Optimalizace vzdělávací akce:

1. Formulace návrhů na optimalizaci

- cíle jeho aktualizací, přiměřenosti cílové skupině,
- tématického zaměření vzdělávací akce,
- metodického řešení vzdělávací akce.

2. Návrh a realizace nových vizuálních pomůcek

3. Optimalizace délky školení, místa realizace a počtu účastníků

4. Optimalizace hodnotících procedur (změna otázek v testu, změna hodnotící škály a stanovení minimálního zisku bodů pro úspěšné absolvování školení)

5. Změna v podílu přímé výukové interakce lektora a účastníků a samostatného studia

Varianty průběhu didaktického procesu

Varianta A

Po vystoupení lektora následuje individuální studium účastníků

Jedná se o **typickou situaci**.

Lektor si připraví vystoupení dle údajů od zadavatele kurzu. Musí uplatnit svoji zkušenost, pedagogické mistrovství, schopnost komunikace i improvizace.

Zajímavá výuka vede účastníka k dalšímu individuálnímu studiu.

Varianta B

Po individuálním studiu účastníků následuje vystoupení lektora nebo lektorem řízená výuka

Předpokládá sjednocení vstupních znalostí účastníků před vzdělávací akcí cestou individuálního studia.

Jedná se o tzv. **mastery learning**, tj. účastník se učí proto, aby znal (posiluje se tak jeho individuální odpovědnost za průběh a výsledky vzdělávací akce).

Varianta C

Po vystoupení lektora následuje individuální studium účastníků, po něm další setkání s lektorem

Lektor uvede účastníky do teorie tématiky, zadá úkoly, aplikační práce, ...

Posléze následuje další setkání účastníků s lektorem (např. diskuse, tréninky, konference, ...)

Funkce a kompetence lektora:

Funkce lektora:

- **informativní** (uspořádání a přenos vzdělávacích obsahů),
- **řídící** (řízení výuky z hlediska místa, času a způsobu výuky),
- **inspirativní** (poskytování podnětů pro seberozvoj),
- **diagnostická** (vstupní a konečné posouzení),

Funkce a kompetence lektora:

Kompetence lektora:

- motivační,
- prezentační,
- didaktická,
- organizační,
- diagnostická.

Osobnostní předpoklady lektora:

- široký rozhled;
- etické vlastnosti a hodnotová orientace;
- optimismus;
- takt a klid;
- rozhodnost;
- spravedlnost;
- tvořivost;
- flexibilita;
- komunikativnost;
- smysl pro humor.

Mendelova
univerzita
v Brně

Provozně
ekonomická
fakulta

TECHNICKÁ UNIVERZITA
V LIBERCI

Děkuji za pozornost

Prezentace vznikla s podporou OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost
CZ.1.07/1.3.00/19.0016 Inovace studia k výkonu specializovaných činností –
koordinace v oblasti ICT

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ